ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce S. H., proti žalované České správě sociálního zabezpečení, Křížová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 3. 2002,

takto:

I. **Žaloba se zamítá.**

II. **Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

III. **Žalované se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobou napadeným rozhodnutím přiznala žalovaná žalobci nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky (dále jen „odškodnění“) ve výši 60 000 Kč podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, a to za dobu od 25. 9. 1960 do 25. 5. 1961, zatímco za dobu od 25. 5. 1960 do 24. 9. 1960 žádost žalobce o přiznání odškodnění zamítla.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce podle procesních předpisů účinných do konce roku 2002 opravný prostředek, který byl předložen Vrchnímu soudu v Olomouci v červnu 2002; po provedení přípravných úkonů však již tento soud o věci samé nerozhodl; podle přechodných ustanovení k reformě správního soudnictví byla věc předána Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení řízení (§ 129 odst. 2 a § 132 soudního řádu správního). Nejvyšší správní soud proto poté v řízení pokračoval, jako by byla podána žaloba proti správnímu rozhodnutí, a protože žádný z účastníků netrval na nařízení jednání, rozhodl o věci bez toho, aby jednání nařizoval.

Ze správního spisu žalované, který si soud opatřil, vyplývá, že žalobce svou žádost o odškodnění podal u Okresní správy sociálního zabezpečení v Bruntálu v říjnu 2001. Uvedl v ní, že o odškodnění žádá jako politický vězeň, rehabilitovaný podle připojeného usnesení Okresního soudu v Opavě ze dne 19. 8. 1991 (v usnesení je uvedeno zjevně nesprávné datum „1981“), sp. zn. Rt 494/91, podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci.

Z tohoto usnesení, a také z připojeného potvrzení bývalého Sboru nápravné výchovy ze dne 8. 12. 1992, je zřejmé, že žalobce byl odsouzen Lidovým soudem v Opavě ze dne 26. 4. 1960, sp. zn. 3 T 31/60, pro trestný čin poškozování provozu podle § 135 tr. zák. z roku 1950 a trestný čin krádeže podle § 247 téhož trestního zákona k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku nepodmíněně. Usnesením rehabilitačního soudu bylo vysloveno, že trestný čin poškozování provozu podléhá rehabilitaci podle § 2 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., rozsudek lidového soudu byl proto ze zákona zrušen; současně bylo vysloveno podle téhož ustanovení rehabilitačního zákona, že za trestný čin krádeže, na který se rehabilitace nevztahovala, se stanoví přiměřený trest, a to trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců. Usnesení rehabilitačního soudu nabylo právní moci 3. 9. 1991.

Podle potvrzení Sboru nápravné výchovy odpykal žalobce celý původně uložený trest (25. 5. 1960 až 25. 5. 1961).

Žalobce v řízení u správního soudu namítl, že se nikdy žádné krádeže nedopustil a měla mu být rehabilitována celá doba věznění, totiž jeden rok; proto mu mělo být přiznáno odškodnění nikoli za osm měsíců, ale ve vyšší výměře, za jeden rok.

S touto žalobní námitkou se v řízení před správním soudem ztotožnit nelze.

Žalobce požádal o odškodnění podle § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. jako politický vězeň. Podle tohoto ustanovení a podle § 5 odst. 2 a 4 náleží za dobu věznění delší než rok odškodnění ve výši 120 000 Kč, za dobu kratší než jeden rok, ale aspoň tři měsíce, náleží odškodnění ve výši 60 000 Kč. Podle § 4 odst. 4 téhož zákona se při částečné změně odsuzujícího soudního rozhodnutí počítá jen rozdíl mezi trestem vykonaným na základě původního rozsudku a stanoveným přiměřeným trestem nově uloženým v rehabilitačním řízení. Protože žalobce vykonal trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, ale v rehabilitačním řízení mu byl stanoven přiměřený trest v trvání čtyř měsíců za trestný čin, který nebyl rehabilitačním zákonem dotčen, lze pro odškodnění započítat pouze dobu osmi měsíců; žalobci tak náleží odškodnění ve výši 60 000 Kč, a tato částka mu také byla v souladu se zákonem přiznána. Rozhodnutí žalované je proto zákonné.

K obsahu žaloby je třeba dále uvést, že úkolem správního soudu je posoudit, zda správní úřad při svém rozhodování neporušil zákon. Správní soud (ale ani správní orgán) nemá zákonnou pravomoc rehabilitačního soudu nebo trestního soudu a nesmí proto posuzovat otázku, zda byl spáchán trestný čin, případně kdo jej spáchal. Rozhodnutím jiného soudu, který takovou pravomoc má, je správní soud vázán (§ 52 odst. 2 s. ř. s.); ve stejném smyslu je vázán také správní orgán (§ 40 odst. 2 správního řádu).

Nejvyšší správní soud se proto nemohl otázkou, zda se žalobce trestného činu krádeže dopustil nebo ne, vůbec zabývat, protože by tím překročil pravomoc, která je mu podle zákona dána. Musel proto přestat na tom, že žalovaná rozhodla o žádosti věcně správně. Proto Nejvyšší správní soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vyšel soud z toho, že žalobce neměl ve věci úspěch a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalované podle obsahu spisu náklady řízení nevzešly a ani je neuplatňovala. Proto soud dále vyslovil, že žalované se právo na náhradu nákladů nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 21. srpna 2003

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu